

Bageopskrift på det menneskelige liv eller sjælesorg i æteren?

Radioprogrammet "Hvad ville Jesus have sagt?" møder kritik fra flere sider, mens andre roser de medvirkende præsters evne til at tale troen ind i det levede liv. Idéhistoriker påpeger, at programmet risikerer at instrumentalisere troen

i tiden

Else Marie Nygaard
nygaard@k.dk

Torsdag formiddag cyklede sognepræst Else Hviid fra sit hjem på Østerbro i København mod DR Byen på Amager. I rygsækken havde hun breve fra tre anonyme danskere, som har det til fælles, at de har formuleret deres usikkerhed og tvivl i et brev og sendt det til et nyt brevkasseprogram på DR-radiokanalen P1 med titlen "Hvad ville Jesus have sagt?".

Den 63-årige sognepræst ved Kastelskirken i København har siden januar været med på holdet af præster,

der i programmet svarer på spørgsmål fra lytterne. Spørgsmålene i Else Hviids rygsæk minder hende om de spørgsmål, som hun får stillet af mennesker, der op søger hende i præsteværelset ved kirken: Man går til præsten med et ønske om at få vejledning og svar på konkrete spørgsmål og dilemmaer. Det kan være enkle og dagligdagsrelaterede udfordringer, og det kan være store eksistentielle eller specifikt religiøse spørgsmål.

Programmet har fremkaldt stærke reaktioner på flere avisers debatsider, og på netmediet Kirke.dk lyder spørgsmålet: Skal præster tage imod invitationen til at deltage i programmet? Nej, mener sognepræst Marie Høgh. Forleden skrev hun i Jyllands-Posten, at programrets spørgsmål er tåbelige.

Høgh skriver, at end ikke det ringeste konfirmandmateriale rummer spørgsmål af den karakter, som radioværten Iben Maria Zeuthen og panelet af præster besvarer på vegne af Jesus. Marie Høgh fortsætter i indlægget: "Hvis der hang bare et glimt af højtidelighed og alvor i stuen, efter at højmes sen tonede ud, overdøves den i hvert fald af brevkasseprogrammets småsnakkende præster, der uden at blinke, tøve eller tvivle lægger godtkøbsmoral i munden på Guds egen søn, himlens og Jordens frelser, og gør Bibelen til en slags bageopskrift for det menneskelige liv."

Mental bekvemmelighed

I programmet svarer præsterne på de konkrete spørgsmål om alt fra kronisk sygdom til gruppearbejde med afsæt i Bibelens tekster og kristen tænkning med nedslag i tekster af både Grundtvig, Kierkegaard og kirkefædre. Idéhistoriker Ole Morsing har fulgt debatten om det nye radioprogram. Ifølge Morsing rammer det en generel tendens i tiden: instrumentaliseringen. Morsing siger:

"I en vis forstand skal man forholde sig til kristendommen og spørge, hvad Jesus ville have sagt, men kristendommen risikerer at blive formidlet som trafikregler, når præsterne skal forholde sig til så pragmatisk spørgsmål, og man fjerner sig fra den undren og forunderlighed, som er central i kristendommen."

Spørger man Ole Morsing, hvorfor instrumentaliseringen har medvind i tidsånden, peger han på en udvikling, som er sket de seneste tre årtier:

"Markedsdynamikken har vundet indpas med tilbud om løsninger målrettet den enkelte, og så er det en fare for, at man mister sansen for det almene, traditions- og livserfaringsbaserede. Andre mennesker kan ikke i en håndvending trænge ind bag det enkelte menneskes forestillinger og tanker, som både er baseret på fornuft, følelser og fantasi."

Filosof Anders Fogh Jensen holder mange foredrag, og herfra genkender han udviklingen i retningen af det instrumentaliserede.

"Vi lever i en tid med en vis form for mental bekvemmelighed, hvor man ikke gider arbejde sig ind i essensen af en tænkning, men i stedet søger noget, som kan bruges som et redskab i ens liv. Samtidig har dannelsen mistet sin normativitet. Bruger formidleren et fremmedord, kan man blive bedt om at oversætte, og man risikerer samtidig at få kritik for at være en dårlig formidler. En gang for ikke så længe siden kritiserede man ikke formidleren, men slog ordet op i en ordbog."

Fogh Jensen beskriver, hvordan nogle i foredragsdanmark er tilfredse med at blive fortalt, hvad eksempelvis filosofen Hannah Arendt har skrevet om ondskab, eller høre Fogh Jensen udlægge ind-

sigterne

Platons

"Staten", men når det bliver

tid til spørgsmål fra salen, så spørger mange ind til, hvad en tænkner ville sige eller mene om noget meget konkret. Fogh Jensen siger:

"De spørgsmål, der bliver stillet, kan være ret anakronistiske, for Platon har jo ikke som sådan et svar på ret meget i vores liv. Jeg prøver at svare efter bedste evne og tænker, at det er godt, at mine gamle undervisere ikke er i lokalet, for nogle gange kommer jeg til at rode mig ud i nogle banaliseringer, men det er både filosofiens og teologiens rolle at prøve at være relevante for folk. Det skal man ikke være for fin til."

De udeblevne stjerner

Den nye radiobrevkasse havde premiere den 22. januar, og det regnede ikke just med stjerner fra anmelderne. Undtaget var nærværende avis, hvor programmet fik fire ud af seks stjerner og netmediet POV. Anmeldelsen i POV skrev Kirsten Jørgensen, som på fjerde år er skribent for netmediet og provst for kirkerne på Frederiksberg i København og præst i Godthaabskirken. Jørgensen er nærmest begejstret for konceptet, for, som hun skrev i anmeldelsen, tro og kristendom skal stå sin prøve i det helt almindelige liv:

"Religiøsitet er mange ting: erfaringer af spirituel karakter, ritualer, overgangsritter som for eksempel konfirmation. Men religiøsitet handler også om et livs-syn, der ikke kun er til søndagsbrug, men

som infiltrerer og mærker enhver handling og enhver beslutning, vi tager i vores liv. Det handler om, hvordan vi modtager vores liv, og om, hvordan vi giver det videre. Tro har med himlen at gøre, men især med Jorden." Siden hun skrev sin anmeldelse, har Kirsten Jørgensen været en frostat lytter af programmet. De spørgsmål, som det skif-

tende panel af præster behandler i programmet, minder om de spørgsmål, hun får stillet fra mennesker, som op søger hende for en samtale. Kirsten Jørgensen siger:

"Mennesker stiller spørgsmål til kristendommen, som tager afsæt i det konkrete, levede livs udfordringer, og det er vores opgave som præster at møde folk i det konkrete, hvor livets problemer ikke altid bare kan løses, men må erkendes som vilkår. Kristendommen er en fortolkningsreligion, og det er præstens opgave at hjælpe mennesker med at fortolke den ind i deres liv. I inkarnationen er det guddommelige kommet på Jorden og manifesterer sig i vores liv nu og her."

Torsdag klokken 10 satte Else Hviid sig i et studie i DR Byen sammen med to andre præster og vært Iben Maria Zeuthen for at optage "Hvad ville Jesus have sagt?". Else Hviid afviser, at programmets præster gør kristendommen til en slags bageopskrift på det menneskelige liv, som sognepræst Marie Høgh

skrev i Jyllands-Posten. "Jeg vil til enhver tid og med stolthed medvirke til at bringe de bibelske fortællinger i spil med vores hverdag. Nu i et radioprogram, hvor vi hverken lægger færdige svar eller moralske domme i munden på Jesus. I stedet forsøger vi, med baggrund i den kristne tænkning, at reflektere over de grundlæggende og vanskelige livsvilkår, vi præsenteres for i spørgsmålene fra lytterne." Eller som Else Hviid skrev i Jyllands-Posten som en replik til Marie Høghs indlæg:

"I modsætning til Marie Høgh mener jeg ikke, at hverken vært eller paneledtagere 'undergraver, ud-stiller og latterliggør den kristne tænkning og kultur- arv og tro på budskabet om en usynlig verdens herlighed, om et mærke der bliver brudt'. Jeg mener tværtimod, at vi som præster ville undergrave, udstille og latterliggøre den tænkning og tro, hvis vi var for fine til at forsage at imødekomme mennesker med 'tåbelige' spørgsmål." J

"I tiden" belyser et aktuelt emne eller en aktuell sag. Hvad fortæller emnet om tiden og det at være menneske?

"Jeg prøver at svare efter bedste evne og tænker, at det er godt, at mine gamle undervisere ikke er i lokalet, for nogle gange kommer jeg til at rode mig ud i nogle banaliseringer, men det er både filosofiens og teologiens rolle at prøve at være relevante for folk. Det skal man ikke være for fin til."

ANDERS FOGH JENSEN, FILOSOF

"Hvad ville Jesus have sagt?"

Programmet sendes hver søndag klokken 11-12. Udsendelsen kan streames på DR Lyd.

Programmet har gennemsnitligt 51.500 lyttere, mens programmet "Pilgrim", som også sendes på P1 om søndagen og handler om tro, i gennemsnit har 49.000 lyttere.

Programmet er nummer 133 på listen over de mest lyttede podcasts i Danmark placeret lige under "P1 Orientering".